

**ความร่วมมือเชิงนโยบายระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนในการส่งเสริมและพัฒนาผู้ประกอบการ
วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ผู้การเป็นเศรษฐกิจสีเขียว**

**Cooperation Policy between Public and Private Sectors for Promotion and Development
of Small and Medium Enterprise Entrepreneurs into Green Economy**

สิการย์ เฟื่องฟุ้ง¹

10.14456/jrgbsrangsit.2018.31

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์การวิจัยครั้งนี้เพื่อ (1) ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพปัญหาของความร่วมมือเชิงนโยบายระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนเพื่อส่งเสริมและพัฒนาผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ผู้การเป็นเศรษฐกิจสีเขียว (2) ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีที่เหมาะสมกับความร่วมมือเชิงนโยบายระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนเพื่อส่งเสริมและพัฒนาผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ผู้การเป็นเศรษฐกิจสีเขียว ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพด้วยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร

ผลการวิจัยพบว่า (1) ปัจจุบันด้านความร่วมมือเชิงนโยบายระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนในการส่งเสริมและพัฒนาผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ผู้การเป็นเศรษฐกิจสีเขียว ภาครัฐมีนโยบายที่ส่งเสริม สนับสนุนเพื่อความร่วมมือกับภาคเอกชน (2) ปัญหาและอุปสรรคด้านความร่วมมือเชิงนโยบายระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนนั้น พบว่าภาคเอกชน/ภาคประชาชนยังไม่ตระหนักถึงความสำคัญในการประกอบธุรกิจเชิงอนุรักษ์เท่าที่ควร (3) รูปแบบ ระบบความร่วมมือเชิงนโยบายระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน นั้น แม้ว่า ภาครัฐจะมีนโยบายที่สนับสนุน ส่งเสริมเพื่อพัฒนาผู้ประกอบการ ผู้การดำเนินธุรกิจเชิงอนุรักษ์ แต่ภาครัฐจำเป็นต้องเผยแพร่ส่งเสริมให้ความรู้กับผู้ประกอบการ ได้ทราบถึงเหตุผล ความจำเป็นในการประกอบธุรกิจเชิงอนุรักษ์ อย่างเป็นรูปธรรม

คำสำคัญ : การส่งเสริมและพัฒนา, ผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม, เศรษฐกิจสีเขียว

¹ นักศึกษาปริญญาเอก สาขารัฐประศาสนศาสตร์คุณวุฒิบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพมหานคร

Abstract

The three research objectives were : (1) to identify the current states of public and private sector policy cooperation to stimulate SMEs entrepreneurial development for Green Economy (2) to point out problems and obstacles in policy cooperation between public and private sectors to stimulate SMEs entrepreneurial development for Green Economy

Data collected were taken from documents, group interviews, in-depth interviews and various audiovisual materials. Contents of qualitative data were analytically described and narrated. It was found from the study that (1) The current states of public and private sector policy cooperation to stimulate SMEs entrepreneurial development for Green Economy suggest that the government is supporting the above endeavor. (2) The problems and obstacles of public and private sector policy cooperation to stimulate SMEs entrepreneurial development for Green Economy found that private sectors were that the public and private sector are unaware of the importance of such endeavor. (3) The systematic models in cooperative policies between public and private sectors to stimulate SMEs entrepreneurial development for Green Economy, even though the government is on the positive side of the above project, it has to propagate and impart the knowledge to the entrepreneurs involved in concrete terms.

Keywords: Promotion and development, Small and Medium Enterprise Entrepreneurs, Green Economy

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เศรษฐกิจสีเขียว (Green Economy) เป็นเศรษฐกิจที่มุ่งเน้นให้เกิดความกินดีอยู่ดีของมนุษย์และความเท่าเทียมทางสังคมโดยลดผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมและทรัพยากรของระบบนิเวศน์เป็นผลลัพธ์ โดยทั่วไปแล้วเศรษฐกิจสีเขียวเป็นความพยายามในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของมนุษย์พร้อมกับการดูแลสิ่งแวดล้อมและการลดการใช้ทรัพยากรธรรมชาติแทนการแสวงหาผลกำไรเพียงอย่างเดียวและการดำเนินธุรกิจที่ใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างสิ้นเปลืองและก่อมลพิษ โดยดำเนินระบบหรือทำการพัฒนาโดยตั้งอยู่บนฐานของการพัฒนาแบบยั่งยืนและคำนึงถึงความสัมพันธ์ของระบบนิเวศน์และเศรษฐกิจ (Cheng Siwei, 2011, p. 2) เศรษฐกิจสีเขียว (green economy) คือระบบเศรษฐกิจที่นำไปสู่การยกระดับคุณภาพความเป็นอยู่ของมนุษย์ เพิ่มความเป็นธรรมทางสังคม และในขณะเดียวกันก็สามารถลดความเสี่ยงทางด้านสิ่งแวดล้อมและปัญหาความขาดแคลนของทรัพยากรลงได้ ซึ่งแนวคิดเรื่องเศรษฐกิจสีเขียวได้ถูกนำเสนอจากโครงการสิ่งแวดล้อมแห่งสหประชาชาติ (UNEP) เพื่อปรับแก้ไขระบบเศรษฐกิจ (เสรีนิยม) ที่เป็นอยู่ให้เป็นไปในทิศทางที่มุ่งสู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนมากขึ้น

ความคิดเกี่ยวกับ “เศรษฐกิจสีเขียว” เกิดขึ้นมานานแล้ว แต่มีการพูดถึงในเวทีโลกมากขึ้นในช่วงหลายปีที่ผ่านมา โดยมีมักจะถูกมองว่าเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาที่ยั่งยืน ซึ่งถูกวิจารณ์ว่ามีคำนิยามที่กว้างและไม่สามารถสร้างทางเลือกใหม่ในการพัฒนาได้อย่างชัดเจน นอกจากนี้ ความขัดแย้งระหว่างความคิด วาทกรรม แนวปฏิบัติ และผลลัพธ์ที่ได้ของการพัฒนาแนวเศรษฐกิจสีเขียว ก็อาจจะทำให้ประชาชนไม่ค่อยเชื่อถือ และไม่สนใจ ในระดับโลก การต่อสู้ทางความคิดและแนวปฏิบัติเรื่อง “เศรษฐกิจสีเขียว” ก็ยังดำเนินไปอย่างต่อเนื่องและเข้มข้น โดยกลุ่มที่สนับสนุนเศรษฐกิจสีเขียวกระแสหลักจะมองว่าการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและระบบทุนนิยมในปัจจุบันสามารถนำไปสู่เศรษฐกิจสีเขียวที่ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศได้ แต่รัฐอาจจะต้องช่วยสร้างมาตรการทางสิ่งแวดล้อมรวมทั้งกระตุ้นให้บริษัทเอกชนผลิตสินค้าและใช้เทคโนโลยีที่คิดต่อสิ่งแวดล้อมมากขึ้น

ในปัจจุบันมีหลายบริษัทที่เริ่มโหมกระแสรุนในการทำประชาสัมพันธ์สินค้าของตนแล้ว แต่ไม่ใช่ทุกคนที่เห็นด้วยกับแนวความคิดนี้ กลุ่มที่มาทางสายเศรษฐศาสตร์นิเวศ (ecological economics) และเศรษฐศาสตร์การเมืองเชิงวิพากษ์ (บางกลุ่ม) จะมองว่าเศรษฐกิจทุนนิยมปัจจุบัน โดยเฉพาะความเชื่อเรื่องการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจแบบไม่มีขีดจำกัด เป็นปัญหาเชิงโครงสร้างสำคัญที่ทำให้เกิดวิกฤตินิเวศเพราะไม่คำนึงถึงข้อจำกัดทางชีวภาพของโลก (biocapacity limit)

นอกจากนั้น นโยบายรัฐที่เอื้อต่อการเติบโตและการลงทุนของกลุ่มทุนใหญ่โดยไม่คำนึงถึงความเป็นธรรมทางสังคมก็เป็นปัญหาด้วย เพราะฉะนั้น จึงต้องขุดรากถอนโคน ปฏิรูปความคิดและแนวปฏิบัติทางเศรษฐกิจใหม่หมด แล้วก็ต้องเชื่อมโยงมิติด้านสิ่งแวดล้อมเข้ากับความเป็นธรรมทางสังคม เพราะนอกจากประโยชน์ของการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจปัจจุบันจะตกไม่ถึงมือคนจนแล้ว คนจนก็มักจะแบกรับภาระทางสิ่งแวดล้อมไว้มากกว่าคนกลุ่มอื่นในสังคมด้วย

การค้าเสรีสินค้าสีเขียว (green goods initiatives) มีวัตถุประสงค์เพื่อการลดอุปสรรคทางการค้าและการลงทุนโดยผลักดันให้ประเทศสมาชิกทั้ง 14 ประเทศ (สหภาพยุโรป ออสเตรเลีย แคนาดา จีน คอสตาริกา ได้หวัน ฮองกง ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ นิวซีแลนด์ นอร์เวย์ สวิตเซอร์แลนด์ สิงคโปร์ สหรัฐอเมริกา) สามารถเข้าถึงสินค้าและเทคโนโลยีที่ช่วยกระตุ้นการเติบโตของเศรษฐกิจสีเขียว รวมทั้งปกป้องสิ่งแวดล้อมและบรรเทาผลกระทบที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงทางสภาพภูมิอากาศได้ง่ายขึ้นเพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไป สาเหตุที่สหภาพยุโรปจึงให้

ความสำคัญกับการรักษาและปกป้องสิ่งแวดล้อมในการขับเคลื่อนนโยบายด้านเศรษฐกิจและการค้า สืบเนื่องมาจากการที่สหภาพยุโรปมีความมุ่งมั่นที่จะก้าวมาเป็นผู้นำในการปกป้องสิ่งแวดล้อมและภูมิอากาศของโลก ประกอบกับมีความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่ทันสมัยและมีบริษัทชั้นนำระดับโลกเป็นจำนวนมากที่จำหน่ายสินค้าและให้บริการสิ่งแวดล้อม จึงต้องการขยายมูลค่าทางการค้าให้มากขึ้น โดยมีความเชื่อว่าการปกป้องสิ่งแวดล้อมและการเติบโตทางเศรษฐกิจสามารถเกื้อหนุนกันและกันมากกว่าขัดแย้งกัน จึงพยายามผลักดันเรื่องของการบริการสิ่งแวดล้อมเข้าไปในเวทีการเจรจาในทุกระดับ เป้าหมายของเศรษฐกิจสีเขียวแตกต่างกันไปตามคำจำกัดความ ซึ่งมองได้ว่าเศรษฐกิจสีเขียวนี้เป็นสำนักเศรษฐศาสตร์แบบใหม่ที่ยกให้ระบบนิเวศน์เหนือกว่ากำไรสุทธิหรือเป็นเพียงองค์ประกอบหนึ่งที่เพิ่มเข้าไปในแนวคิดเศรษฐศาสตร์สำนักต่างๆ

เศรษฐกิจสีเขียวถูกพิจารณาว่าเป็นความพยายามรูปแบบใหม่ของบริษัทที่จะควบคุมและบิดเบือนกลไกตลาดด้วยระบบราคาสินค้าที่อิงกับกระแสการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม นโยบายต่างๆตั้งแต่การผลิตจนถึงการบริโภคของเศรษฐกิจสีเขียวที่คำนึงถึงสิ่งแวดล้อมยังเป็นการขัดขวางการพัฒนาประเทศ การใช้ทรัพยากรธรรมชาติ และการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ อีกทั้งระบบการเมืองการปกครองและโครงสร้างทางเศรษฐกิจของระบบตลาดและบริษัทก็มีใ้ได้อยู่ในสภาพที่สามารถจะรองรับเศรษฐกิจสีเขียวได้ การกดดันให้รัฐบาลออกกฎหมายที่เอื้อต่อเศรษฐกิจสีเขียวหรือกดดันให้บริษัทต่างๆ ทำตามแนวทางสีเขียวจึงเป็นเรื่องที่ไม่ยุติธรรม

กระแสการเปลี่ยนแปลงของบริบทโลกปัจจุบัน ส่งผลให้สภาพแวดล้อมทั้งภายในภายนอกประเทศเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ทุกภาคส่วนต้องเพิ่มศักยภาพและความยืดหยุ่นในการปรับเปลี่ยนเพื่อตอบสนองความต้องการของบริบทที่เปลี่ยนแปลงไป อย่างไรก็ตาม ยังมีคนบางกลุ่มเชื่อว่า ปัญหาสภาพแวดล้อม การเปลี่ยนแปลงของชั้นบรรยากาศ และการเสื่อมโทรมของระบบนิเวศน์เป็นเพียงเรื่องหลอกลวงที่สร้างขึ้นมาเพื่อหาช่องทางแสวงหาผลกำไรเท่านั้น เศรษฐกิจสีเขียวจึงเป็นเพียงความพยายามที่จะกดขี่ควบคุมระบบตลาดเสรีไม่ให้แสวงหาผลประโยชน์สูงสุดสำหรับมนุษย์ ซึ่งเป็นเจ้าเหนือทุกอย่างในโลก อย่างไรก็ตามข้อเท็จจริงทางสภาพภูมิอากาศที่เปลี่ยนแปลงอย่างฉับพลันและร้ายแรงทั่วโลกและภัยพิบัติทางธรรมชาติอันรุนแรงที่เกิดขึ้นในช่วงหลายปีที่ผ่านมาจะเป็นเครื่องยืนยันได้เป็นอย่างดีถึงความน่าเชื่อถือ และสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น “จริง” ในโลก

สำหรับในส่วนของประเทศไทยนั้นเศรษฐกิจสีเขียวยังค่อนข้างได้รับความสนใจในวงจำกัด ทั้งนี้ส่วนหนึ่งเป็นเพราะประเทศไทยนั้นยังคงมีเป้าหมายหลักเพื่อการพัฒนาอุตสาหกรรมเพื่อตอบสนองตลาดโลก และตลาดในภูมิภาคมากกว่าการพัฒนาด้านการเกษตรกรรม แต่ก็เชื่อว่าภาครัฐเองจะมีได้ให้ความสนใจในกระบวนการพัฒนาเศรษฐกิจที่ยั่งยืน เพราะในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555 - 2559) ในส่วนที่ 3 บทที่ 6 ว่าด้วยเรื่อง “ยุทธศาสตร์การปรับตัวทางเศรษฐกิจสู่การเติบโตอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน” นั้นได้ระบุไว้บางส่วนถึงการพัฒนาการเกษตร และการพัฒนาอุตสาหกรรมที่ “มุ่งการปรับ โครงสร้างอุตสาหกรรมให้มีคุณภาพและยั่งยืนด้วยการมุ่งเน้นการใช้ความรู้ด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และความคิดสร้างสรรค์สู่อุตสาหกรรมสีเขียวและคาร์บอนต่ำ บนฐานความรู้เชิงสร้างสรรค์และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เพื่อการพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืน

การเติบโตทางเศรษฐกิจในอดีตที่ผ่านมาจะเน้นการที่จะทำให้เกิตรายได้สูง (มุ่งเน้นให้มี GDP ที่สูง) ซึ่งละเลยผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับสิ่งแวดล้อม โดยแนวทางการพัฒนาให้เศรษฐกิจเติบโต โดยเน้น GDP ดังกล่าวเป็นการพัฒนาที่ทำลายทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมไม่นำไปสู่ความยั่งยืนในอนาคต โดยใน “การประชุมสหประชาชาติว่าด้วยสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาที่ยั่งยืน (United Nations Conference on Environment and Development: UNCED)”

หรือ Earth Summit ในปี พ.ศ. 2555 ได้กำหนดหัวข้อหลักในการประชุมไว้ 2 เรื่อง คือ เศรษฐกิจสีเขียวในบริบทของ การพัฒนาที่ยั่งยืนและการขจัดความยากจน (green economy in the context of sustainable development and poverty eradication) และการปฏิรูปเชิงสถาบันเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (institutional eramework for sustainable development) ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นที่ก่อให้เกิดกระแสแนวคิดในการพัฒนาเศรษฐกิจที่ใส่ใจกับสิ่งแวดล้อมโดยเชื่อว่าเป็นการพัฒนา เศรษฐกิจที่ยั่งยืน ภายใต้แนวคิด “เศรษฐกิจสีเขียว” เป็นกลไกหนึ่งในการขับเคลื่อนชาติสู่ไทยแลนด์ 4.0 โมเดลพัฒนา เศรษฐกิจของรัฐบาลบนวิสัยทัศน์ “มั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน”

อย่างไรก็ตามในการบริหารจัดการนโยบายด้านเศรษฐกิจของประเทศไทย ที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนา แบบยั่งยืน หรือ Green Economy ที่ผ่านมายังไม่เป็นรูปธรรม ยังไม่บรรลุเป้าหมายเท่าที่ควร สาเหตุหนึ่งของความ ล้มเหลวในการบริหารยุทธศาสตร์ เป็นผลมาจากรูปแบบการบริหารงานในแบบแยกส่วน (Kaplan and Norton, 2005) และมีขั้นตอนการทำงานแบบต่างคนต่างทำ นำไปสู่การเกิดปัญหาของการแปลง ยุทธศาสตร์ไปสู่การปฏิบัติ ที่ยังขาด การประสานงานและขาด ความเชื่อมโยงซึ่งกันและกันอย่างเป็นระบบ องค์กรทั้งภาครัฐ และเอกชนต่างก็สนใจพัฒนา ยุทธศาสตร์ที่เฉพาะเจาะจงกับ องค์กรของตน รูปแบบที่ใช้ในการบริหารจึงมีความเฉพาะ เจาะจงกับแต่ละองค์กรด้วย

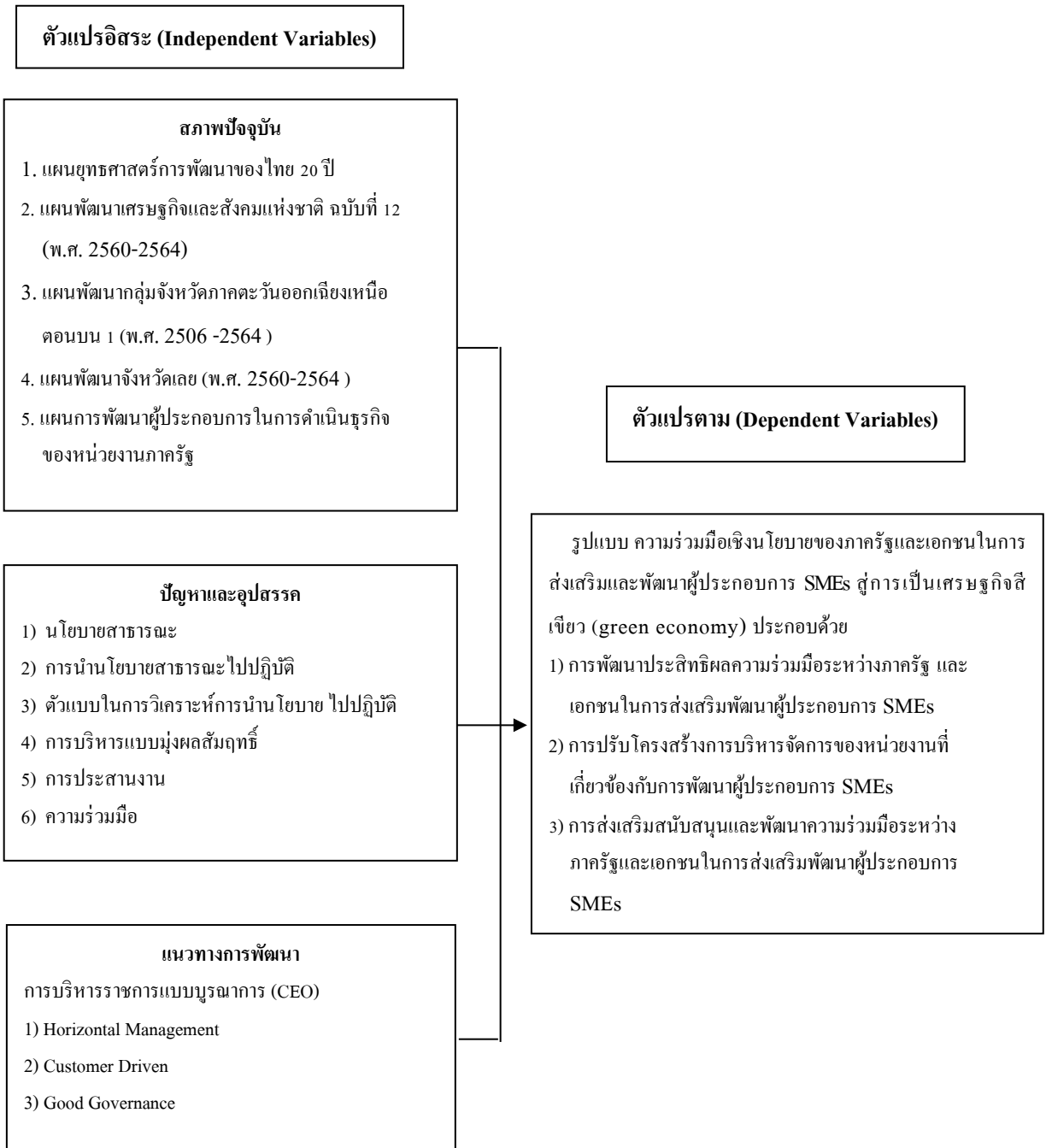
จากปัญหาดังกล่าว ชำงตัน ผู้วิจัยเห็นว่า การพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศเป็นสิ่งสำคัญแต่ทั้งนี้ นโยบาย แผนงาน โครงการใดๆของรัฐบาลจะต้องบูรณาการ ให้ความสำคัญกับเรื่องสิ่งแวดล้อมควบคู่ไปด้วย จังหวัดเลย เป็น จังหวัดหนึ่งให้ความสำคัญกับการพัฒนาพื้นที่ทางเศรษฐกิจและการพัฒนาสิ่งแวดล้อมควบคู่กันไปด้วยในเวลา เดียวกัน จังหวัดเลยได้ขับเคลื่อนการพัฒนา แบบบูรณาการหนึ่ง คือ การพัฒนาผู้ประกอบการของจังหวัดให้เกิดความเข้ม แข็ง และมีศักยภาพในการดำเนินธุรกิจได้ ในขณะที่ ปัจจุบันการแข่งขันทางธุรกิจมีแนวโน้มที่รุนแรงสูงขึ้น จาก กระแสโลกาภิวัตน์ (globalization) ที่มีการเปิดเสรีทางการค้ามากขึ้น และกำลังจะก้าวเข้าสู่ประเทศไทย 4.0 ผู้ประกอบการยุคใหม่ จำเป็นต้องยกระดับความสามารถในการดำเนินธุรกิจทั้งการลดต้นทุนธุรกิจและการ สร้าง มูลค่าเพิ่มใหม่ๆ ปรับแนวคิดทางธุรกิจ สร้างความโดดเด่นให้กับธุรกิจตนเอง เพื่อตอบสนองความต้องการของลูกค้า

จึงเป็นเหตุผลในการศึกษาถึง ความร่วมมือเชิงนโยบายระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนในการส่งเสริมและพัฒนา ผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ผู้การเป็นเศรษฐกิจสีเขียว เพื่อการบริหารการพัฒนาต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพปัญหาของความร่วมมือเชิงนโยบายระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน เพื่อส่งเสริมและพัฒนาผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ผู้การเป็นเศรษฐกิจสีเขียว
2. เพื่อศึกษาแนวคิด ทฤษฎีที่เหมาะสมกับความร่วมมือเชิงนโยบายระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนเพื่อ ส่งเสริมและพัฒนาผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ผู้การเป็นเศรษฐกิจสีเขียว

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาวิจัยในเรื่องนี้ ผู้วิจัยได้รวบรวมและวิเคราะห์วรรณกรรมจากการสืบค้นข้อมูลทฤษฎี แนวคิดและผลการศึกษาวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อที่ต้องการวิจัยครั้งนี้ โดยทำการศึกษาจากหนังสือ บทความทางวิชาการ บทความจากงานวิจัย และผลงานวิจัยของนักวิชาการต่างๆ ทั้งในและต่างประเทศเพื่อสร้างองค์ความรู้และประเด็น

ต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง การทบทวนวรรณกรรมนี้จะถูกใช้เป็นแนวทางเบื้องต้นในการสร้างกรอบแนวคิดในการวิจัย โดยผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรม ดังต่อไปนี้

1. ทฤษฎีด้านการประสานงาน
2. แนวคิดหลักธรรมาภิบาล
3. ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหาร
4. ทฤษฎีการบริหารเชิงกลยุทธ์
5. ทฤษฎีเกี่ยวกับนโยบายสาธารณะ
6. ทฤษฎีการนำนโยบายสาธารณะไปสู่การปฏิบัติ
7. ทฤษฎีด้านความร่วมมือ
8. ยุทธศาสตร์ นโยบาย ที่เกี่ยวข้อง
9. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ความร่วมมือเชิงนโยบายระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนในการส่งเสริมและพัฒนาผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ผู้การเป็นเศรษฐกิจสีเขียว (green economy) เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร (document research) เช่น นโยบายของรัฐบาล ระเบียบข้อบังคับ กฎกระทรวง หนังสือราชการ บันทึก รายงานการประชุม เอกสารทางวิชาการ วารสาร บทความ และการสัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้องเป็นทางการและไม่เป็นทางการกับบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและพัฒนาผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ผู้การเป็นเศรษฐกิจสีเขียวทั้งภาครัฐและภาคเอกชน

4. สรุปผลการวิจัย

จากการที่ประเทศไทยได้กำลังจะเข้าสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community: AEC) โดยมีจุดมุ่งหมายร่วมกันในการผลักดันให้อาเซียนเป็นตลาด และฐานการผลิตเดียวกัน (ASEAN single market and production base) โดยกำหนดให้มีการเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ เงินทุน การลงทุน และแรงงานที่มีทักษะโดยเสรีระหว่างประเทศ สมาชิกอาเซียนด้วยกันซึ่งจะส่งผลโดยตรงต่อผู้ประกอบการไทย ทั้งในส่วนของความเป็นประโยชน์และอุปสรรค โดยเฉพาะผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม หรือ SMEs ที่มี ข้อจำกัด ทั้งทางการเงิน การลงทุน ความสามารถในการดำเนินธุรกิจ และองค์ความรู้จะไม่ สามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมในการแข่งขันที่เปลี่ยนแปลงได้หากไม่ได้รับความช่วยเหลือ ที่เหมาะสมจากภาครัฐ เมื่อพิจารณาองค์ประกอบตามแผนงานการนำไปสู่ ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC blueprint) จะเห็นว่าทุกองค์ประกอบเป็นการสร้างโอกาสให้แก่ SMEs ทั้งสิ้น ไม่ว่าจะเป็นการ เป็นตลาดและฐานการผลิตเดียวกันการสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันการพัฒนาเศรษฐกิจ อย่างเสมอภาค ตลอดจนการบูรณาการเข้ากับเศรษฐกิจ โลก องค์ประกอบของ AEC blueprint ที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับ SMEs คือ การพัฒนาเศรษฐกิจอย่างเสมอภาค ซึ่งเล็งเห็นความสำคัญของ SMEs ที่เป็นหัวใจในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของภูมิภาค และได้วางแนวทางการพัฒนา SMEs ไว้หลายเรื่อง รวมทั้งการจัดตั้งกองทุนเพื่อ

พัฒนา SMEs สำหรับภูมิภาค ASEAN อย่างไรก็ตาม การดำเนินการตามแผนงานในแต่ละเรื่องยังมีความล่าช้าและยังขาดความร่วมมือ ในภูมิภาคอย่างจริงจัง

ความคิดเกี่ยวกับ “เศรษฐกิจสีเขียว” เกิดขึ้นมานานแล้ว แต่มีการพูดถึงในเวทีโลกมากขึ้นในช่วงหลายปีที่ผ่านมา โดยมีมุมมองว่าเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาที่ยั่งยืน ซึ่งถูกวิจารณ์ว่ามีคำนิยามที่กว้างและไม่สามารถสร้างทางเลือกใหม่ในการพัฒนาได้อย่างชัดเจน นอกจากนี้ ความขัดแย้งระหว่างความคิด วาทกรรม แนวปฏิบัติ และผลลัพธ์ที่ได้ของการพัฒนาแนวเศรษฐกิจสีเขียว ก็อาจจะทำให้ประชาชนไม่ค่อยเชื่อถือและไม่สนใจ ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดคือการที่รัฐบาลทหารของไทยใช้วาทกรรมเกี่ยวกับเศรษฐกิจสีเขียว การพัฒนาที่ยั่งยืน และเศรษฐกิจพอเพียง โดยอ้างว่าจะนำมาใช้ในการพัฒนาประเทศและเพื่อสนับสนุนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติในฐานะประธานกลุ่ม G77 แต่ในขณะที่เดียวกัน รัฐบาลทหารก็ได้มีคำสั่งและมาตรการหลายๆ อย่างที่ขัดแย้งกับแนวความคิดเหล่านี้อย่างชัดเจนและรุนแรง เช่น คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ 3/2559 คำสั่งที่ 4/2559 และคำสั่งที่ 9/2559 แต่ถึงแม้ว่ารัฐบาลไทยอาจจะมีความคิดความเข้าใจเรื่องเศรษฐกิจที่ยั่งยืนทางสังคมและสิ่งแวดล้อมแบบมีนัยๆ ใดๆ และสืบสน ประชาชนก็ไม่ควรปล่อยให้รัฐบาลและผู้มีอำนาจกลุ่มอื่นผูกขาดทางความคิด ผู้เขียนเห็นว่าแทนที่จะยอมยกความคิดเรื่องเศรษฐกิจที่ยั่งยืนและเป็นธรรม (ซึ่งมีศักยภาพในการเปลี่ยนแปลงสังคม) ให้ชนชั้นปกครองนำไปใช้เป็นวาทกรรมที่ทำให้ตัวเองดูดี เราควรจะแย้งซึ่งคำนิยามกลับคืนมาและโต้เถียงอย่างใช้เหตุผล แทนที่จะเยาะเย้ยหรือวางเฉยกับเรื่องเหล่านี้ ในระดับโลก การต่อสู้ทางความคิดและแนวปฏิบัติเรื่อง “เศรษฐกิจสีเขียว” ก็ยังดำเนินไปอย่างต่อเนื่องและเข้มข้น โดยกลุ่มที่สนับสนุนเศรษฐกิจสีเขียวกระแสหลักจะมองว่าการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและระบบทุนนิยมในปัจจุบันสามารถนำไปสู่เศรษฐกิจสีเขียวที่ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศได้ แต่รัฐอาจจะต้องช่วยสร้างมาตรการทางสิ่งแวดล้อม รวมทั้งกระตุ้นให้บริษัทเอกชนผลิตสินค้าและใช้เทคโนโลยีที่ดีต่อสิ่งแวดล้อมมากขึ้น ซึ่งในปัจจุบันมีหลายบริษัทที่เริ่มโหมกระแสรักในการทำประชาสัมพันธ์สินค้าของตนแล้ว แต่ไม่ใช่ทุกคนที่เห็นด้วยกับแนวความคิดนี้ กลุ่มที่มาทางสายเศรษฐศาสตร์นิเวศ (ecological economics) และเศรษฐศาสตร์การเมืองเชิงวิพากษ์ (บางกลุ่ม) จะมองว่าเศรษฐกิจทุนนิยมปัจจุบันโดยเฉพาะความเชื่อเรื่องการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจแบบไม่มีขีดจำกัด เป็นปัญหาเชิงโครงสร้างสำคัญที่ทำให้เกิดวิกฤตนิเวศเพราะไม่คำนึงถึงข้อจำกัดทางชีวภาพของโลก (biocapacity limit)

นอกจากนั้น นโยบายรัฐที่เอื้อต่อการเติบโตและการลงทุนของกลุ่มทุนใหญ่โดยไม่คำนึงถึงความเป็นธรรมทางสังคมก็เป็นปัญหาด้วย เพราะฉะนั้น จึงต้องขุดรากถอนโคน ปฏิรูปความคิดและแนวปฏิบัติทางเศรษฐกิจใหม่หมด แล้วก็ต้องเชื่อมโยงมิติด้านสิ่งแวดล้อมเข้ากับความเป็นธรรมทางสังคม เพราะนอกจากประโยชน์ของการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจปัจจุบันจะตกไม่ค่อยถึงมือคนจนแล้ว คนจนก็มักจะแบกรับภาระทางสิ่งแวดล้อมไว้มากกว่าคนกลุ่มอื่นในสังคมด้วย

สภาพปัจจุบันด้านความร่วมมือเชิงนโยบายระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนในการส่งเสริมและพัฒนาผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ผู้ประกอบการเป็นเศรษฐกิจสีเขียวในปัจจุบันภาครัฐมีนโยบายที่ส่งเสริมสนับสนุนเพื่อความร่วมมือกับเอกชนในการพัฒนาผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ปัญหาและอุปสรรคด้านความร่วมมือเชิงนโยบายระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนในการส่งเสริมและพัฒนาผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ผู้ประกอบการเป็นเศรษฐกิจสีเขียว นั้น ภาคเอกชน/ภาคประชาชนยังไม่ตระหนักถึงความสำคัญในการประกอบธุรกิจเชิงอนุรักษ์เท่าที่ควร ซึ่งรูปแบบระบบความร่วมมือเชิงนโยบาย

ระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนในการส่งเสริมและพัฒนาผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ผู้การเป็นเศรษฐกิจสีเขียว นั้น แม้ว่าภาครัฐจะมีนโยบายที่สนับสนุน ส่งเสริมเพื่อพัฒนาผู้ประกอบการ ผู้การดำเนินธุรกิจเชิงอนุรักษ์ แต่ภาครัฐต้องมีการเผยแพร่ ส่งเสริมให้ความรู้กับผู้ประกอบการ ได้ทราบถึงเหตุผล ความจำเป็นในการประกอบธุรกิจเชิงอนุรักษ์ อย่างเป็นรูปธรรม

โดยผลการวิจัยยังพบว่า การพัฒนาประสิทธิภาพความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชนในการส่งเสริมพัฒนาผู้ประกอบการ SMEs ผู้การเป็นเศรษฐกิจสีเขียว ภาครัฐต้องใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือในการเผยแพร่ กิจกรรมโครงการ เพื่อชักจูงผู้ประกอบการ รายอื่น ได้ตระหนักถึง ความจำเป็นในการเป็นผู้ประกอบการเชิงอนุรักษ์ อย่างเป็นรูปธรรม

การปรับ โครงสร้างการบริหารจัดการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาผู้ประกอบการ SMEs ผู้การเป็นเศรษฐกิจสีเขียว (green economy) นั้น ทรัพยากรมนุษย์และทรัพยากรเพื่อการจัดการ เผยแพร่ รมรณรงค์ กิจกรรมโครงการ เพื่อชักจูงผู้ประกอบการ รายย่อยอื่น ได้ตระหนักถึงความจำเป็นในการเป็นผู้ประกอบการเชิงอนุรักษ์ ไม่เพียงพอ

ส่งเสริมสนับสนุนและพัฒนาความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชนในการส่งเสริมพัฒนาผู้ประกอบการ SMEs ผู้การเป็นเศรษฐกิจสีเขียว ให้บรรลุตามเป้าประสงค์และวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้ นั้น ปัจจุบันภาครัฐมีนโยบายที่ส่งเสริม สนับสนุนเพื่อความร่วมมือกับเอกชนในการพัฒนาผู้ประกอบการ วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs)

ในเรื่อง นโยบายภาครัฐด้านความร่วมมือเชิงนโยบายระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนในการส่งเสริมพัฒนาผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ผู้การเป็นเศรษฐกิจสีเขียว ในปัจจุบันภาครัฐมีนโยบายที่ส่งเสริม สนับสนุนเพื่อความร่วมมือกับเอกชนในการพัฒนาผู้ประกอบการ วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs)

แนวทางการส่งเสริมกลุ่มธุรกิจ SMEs ที่มีการเติบโตสูงในประเทศไทย คือ การกำหนดนโยบายที่บูรณาการมุ่งเน้นส่งเสริมการเติบโตของ SMEs เนื่องจากภารกิจที่ เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมให้ SMEs สามารถเติบโตสูงนั้นแบ่งภาระหน้าที่ความรับผิดชอบออกไป อยู่ในหลายหน่วยงาน อาทิ เช่น กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กระทรวงพาณิชย์กระทรวงการคลัง ทั้งยังเกี่ยวข้องกับกระทรวงศึกษาธิการ และกระทรวงเกษตร และสหกรณ์ในบางด้านนอกจากนั้นหน่วยงานและองค์กรอิสระ รวมถึงองค์กรตัวแทนภาคเอกชน เช่น สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย สภาหอการค้าไทย สภาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย และธนาคารพาณิชย์ รวมถึงสถาบันการเงินต่างๆ ยังมีความเกี่ยวข้องในการร่วม ให้การส่งเสริมให้ SMEs สามารถเติบโตได้อย่างก้าวกระโดด ดังนั้น ภาครัฐจำเป็นต้องเป็นผู้นำในการกำหนดนโยบายการพัฒนาห่วงโซ่มูลค่าของ SMEs ให้ครอบคลุมตั้งแต่ต้นน้ำ-กลางน้ำ-ปลายน้ำ ในเชิงบูรณาการ ซึ่งนอกจากควรต้องบูรณาการระหว่างหน่วยงานรัฐด้วยกันแล้ว ยังต้องบูรณาการ ให้ภาคส่วนอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องสามารถเข้ามามีส่วนในการส่งเสริม SMEs ได้อย่างเป็นระบบ

การพัฒนาทรัพยากรบุคคลไปสู่สังคมแห่งความรู้ และส่งเสริมการเคลื่อนย้ายของแรงงานคุณภาพ เนื่องจากวิสาหกิจที่มีการเติบโตสูงมักเป็นกลุ่มธุรกิจที่ต้องการแรงงานมีทักษะ และแรงงานที่มีความรู้ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาบุคลากรของประเทศให้มีความรู้เฉพาะทางในระดับสูงมากยิ่งขึ้น และควรปรับลดกฎเกณฑ์ต่างๆ เพื่อเอื้ออำนวยให้มีการเคลื่อนย้ายแรงงานที่มีทักษะ และแรงงานคุณภาพให้เข้ามาทำงาน

ในประเทศได้สะดวกยิ่งขึ้น การพัฒนาส่งเสริมการเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีและการวิจัยพัฒนา (R&D) เนื่องจาก SMEs ในประเทศไทย ยังมีการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีในระดับที่ค่อนข้างน้อย จึงควรมีการพัฒนาส่งเสริมการเข้าถึง และใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยี และการวิจัยพัฒนา (R&D)

การลดภาระของกฎระเบียบที่เป็นอุปสรรคต่อการเติบโต หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการ ดำเนินการร่วมกับภาคเอกชนในการกำหนดกฎระเบียบในการกำกับดูแลตามปรัชญาการกำกับ เท้าที่จำเป็น (regulatory for bearance) เนื่องจาก SMEs ได้รับผลกระทบจากการกำกับดูแลใน ระดับที่สูงกว่าวิสาหกิจขนาดใหญ่ จากข้อจำกัดทั้งในเชิงบุคลากร และองค์กร ดังนั้นภาระการ กำกับของรัฐจึงควรให้ความสำคัญกับการกำกับเชิงนโยบายและโครงสร้าง จากนั้นให้อำนาจแก่ องค์กรตัวแทนภาคเอกชนซึ่งมาจากการรวมกลุ่มของวิสาหกิจในกลุ่มธุรกิจดังกล่าวในการกำกับดูแลซึ่งกันและกันมากขึ้น

5. อภิปรายผลการวิจัย

แนวคิดเศรษฐกิจสีเขียว (green economy) เป็นแนวคิดที่ถูกให้ความสำคัญมากขึ้นในระดับโลก วิกฤตการเงินในปี 2008 และความรุนแรงที่เพิ่มขึ้นของผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศอันเป็นผลมาจากกิจกรรมทางเศรษฐกิจของมนุษย์ยิ่งทำให้เศรษฐกิจสีเขียวจะเป็นทางเลือกที่หลีกเลี่ยงไม่ได้สำหรับอนาคตของมนุษยชาติ การประชุม Rio+20 (United Nations Conference on Sustainable Development: UNCSDD) ในปี 2012 เศรษฐกิจสีเขียวจึงถูกยกให้เป็นประเด็นถกเถียงสำคัญในเวทีเจรจาระหว่างรัฐบาลประเทศต่างๆ แต่แนวคิดเศรษฐกิจสีเขียวจริงๆ แล้วคืออะไรกันแน่? ในปัจจุบันยังคงมีการถกเถียงในประเด็นนี้อย่างกว้างขวาง มิใช่เฉพาะในวงวิชาการเท่านั้น แต่ในวงเวทีเจรจาระหว่างรัฐ นักธุรกิจ และภาคประชาสังคมก็มีการถกเถียงและเสนอว่าเศรษฐกิจสีเขียวคืออะไรและมีนิยามมากมายถูกนำเสนอขึ้นมา Newton และ Cantarello (2014) ผู้เขียนหนังสือเรื่อง An Introduction to the Green Economy ซึ่งประเด็นนี้ และนำเสนอานิยามต่างๆ เกี่ยวกับเศรษฐกิจสีเขียว

เนื่องจากเศรษฐกิจสีเขียว เป็นแนวคิดที่มีความใกล้ชิดกับแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืนอย่างยิ่ง นิยามต่างๆ ของเศรษฐกิจสีเขียวที่ถูกนำเสนอขึ้นมาจะมีความเกี่ยวข้องกับมิติทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมเสมอ มิติต่างๆ เหล่านี้ถือเป็นฐานคิดในเรื่องการพัฒนาที่ยั่งยืน กล่าวคือ การพัฒนาที่ยั่งยืนจะต้องสร้างสมดุลระหว่างการพัฒนา เศรษฐกิจ การพัฒนาสังคม และการรักษาสิ่งแวดล้อม เพื่อให้คนในปัจจุบันสามารถตอบสนองความต้องการของตนเองได้โดยไม่ลดความสามารถของคนในอนาคตในการตอบสนองความต้องการของเขานั่นเอง เราอาจกล่าวได้ว่าแนวคิดเศรษฐกิจสีเขียวเป็นวิธีการในด้านการพัฒนาเศรษฐกิจที่จะนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนก็ว่าได้ จากนิยามต่างๆ เกี่ยวกับเศรษฐกิจสีเขียว จุดร่วมกันของทุกๆ นิยามในมิติทางสังคม ก็คือ

1) เศรษฐกิจสีเขียว นั้น ควรนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตของมนุษย์และความเท่าเทียมกันทางสังคม (UNEP, 2011; the Green Economy Coalition, 2010; UNCTAD, 2010; Danish 92 group, 2012; UNU-IHDP, 2012; อ้างอิงจาก Newton and Cantarello, 2014) และ

2) ควรเป็นการพัฒนาเศรษฐกิจที่คนทุกกลุ่มในสังคมได้ประโยชน์ (socially inclusive) (UNEP 2011) มิติด้านสิ่งแวดล้อมของนิยามเศรษฐกิจสีเขียวมีความหลากหลายค่อนข้างมาก แต่ละนิยามให้ความสำคัญกับประเด็นด้านสิ่งแวดล้อมที่แตกต่างกัน ประเด็นหนึ่งที่เป็นจุดร่วมทางด้านมิติสิ่งแวดล้อม ก็คือ

ก. เศรษฐกิจสีเขียวต้องนำไปสู่การลดความเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อม ลดผลกระทบทางลบต่อสิ่งแวดล้อม และลดความขาดแคลนในเชิงนิเวศวิทยาและทรัพยากรธรรมชาติ (UNEP, 2011; UNCTAD, 2010; Danish 92 group, 2012; UNU-IHDP 2012; The Green Economy Coalition, 2010; Chapple, 2008: อ้างอิงจาก Newton and Cantarello อ้างแล้ว)

ข. ประเด็นเรื่องสังคมคาร์บอนต่ำและเศรษฐกิจที่ใช้พลังงานสะอาดถูกเน้น โดย UNEP (2011: อ้างอิงจาก Newton and Cantarello อ้างแล้ว) และ Chapple (2008 อ้างอิงจาก Newton and Cantarello)

ค. เศรษฐกิจสีเขียวเป็นการพัฒนาเศรษฐกิจที่ต้องคำนึงถึง ชีวจำกัดด้านนิเวศวิทยาของโลกด้วย (The Green Economy Coalition, 2010; Danish 92 Group, 2012; อ้างอิงจาก Newton and Cantarello อ้างแล้ว)

ง. การดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจใดๆ ต้องมีความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม (The International Chamber of Commerce, 2011; อ้างอิงจาก Newton and Cantarello)

ทั้งนี้ มิติด้านสิ่งแวดล้อมของนิยามเศรษฐกิจสีเขียวแบบต่างๆ นั้น หนุนเสริมกันและกันอยู่แล้ว อย่างไรก็ตาม มุมมองที่มีต่อมิติด้านสิ่งแวดล้อมของนิยาม เหล่านี้อาจมีความแตกต่างกันในระดับมุมมองพื้นฐานเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างสังคมมนุษย์กับสิ่งแวดล้อมก็ได้ ซึ่งนั่นนำมาสู่ระดับความเข้มข้นของการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมที่แตกต่างกันในแต่ละนิยาม ซึ่งยังคงต้องทำการศึกษาถึงความเข้ากันได้ของนิยามเหล่านี้ต่อไป ซึ่งเศรษฐกิจสีเขียวที่จริงๆ เป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงระบบเศรษฐกิจ (process of transformation) ที่หนีไปจากปัญหาในเชิงระบบของเศรษฐกิจกระแสหลักในปัจจุบัน (Danish 92 Group 2012; อ้างอิงจาก Newton and Cantarello) ซึ่งมีนัยยะว่า การเปลี่ยนแปลงไปสู่เศรษฐกิจสีเขียวที่อาจไม่สามารถกระทำได้เพียงผิวเผินด้วยการเพิ่มมาตรการทางด้านสิ่งแวดล้อมบางอย่างเข้าไปในระบบเศรษฐกิจ แต่อาจจะต้องการการเปลี่ยนแปลงในระดับรากฐานเกี่ยวกับวิถีคิดและพฤติกรรมทางเศรษฐกิจในทุกๆ ระดับเลยก็ได้ สะท้อนให้เห็นระดับความเข้มข้นของการเรียกร้องให้มีการเปลี่ยนแปลงที่แตกต่างกันในแต่ละนิยาม

โดยสรุปอาจกล่าวได้ว่า นิยามของเศรษฐกิจสีเขียวที่เน้นมีจุดร่วมที่สำคัญ คือ มุ่งบรรลุเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของมนุษย์และความเท่าเทียมกันในสังคม ลดความเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อม ลดผลกระทบทางลบจากกิจกรรมของมนุษย์ และลดความขาดแคลนของทรัพยากรธรรมชาติและระบบนิเวศ อย่างไรก็ตาม มิติด้านสิ่งแวดล้อมของนิยามเหล่านี้ นั้น จะมีความหลากหลายในประเด็นที่ให้ความสำคัญ สะท้อนลึกไปถึงมุมมองที่มีต่อความสัมพันธ์ระหว่างสังคมและสิ่งแวดล้อม ข้อถกเถียงที่ยังเป็นประเด็นสำคัญก็คือ วิถีระบบเศรษฐกิจกระแสหลักในปัจจุบันสามารถดำเนินไปอย่างที่ยั่งยืนและผนวกกับมาตรการด้านสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาเทคโนโลยีสีเขียว จะสามารถเป็นเศรษฐกิจสีเขียวได้หรือไม่ หรือว่าเศรษฐกิจสีเขียวต้องการการเปลี่ยนแปลงในระดับรากฐานมากกว่านั้น

อย่างไรก็ตามนโยบายของภาครัฐในการส่งเสริม SMEs แต่เดิมมักพึ่งพาการพัฒนาอุปทานเพื่อสร้างให้องค์กรภาค SMEs มีการปรับตัว และพัฒนาธุรกิจ ในขณะที่ทางด้านอุปสงค์กลับมีความพยายามจำกัดปริมาณของอุปสงค์ (regulate quantity of demand) โดยเฉพาะอย่างยิ่งในโครงสร้างเศรษฐกิจภายในประเทศผ่านเครื่องมือด้านการเงินและภาษี (monetary and fiscal instruments) ซึ่งอาจทำให้ SMEs ขาดแรงจูงใจในการเติบโต จึงมีความจำเป็นในการปรับแผนนโยบายให้สองด้านเพื่อพัฒนาทั้งทางด้านอุปทาน และอุปสงค์ควบคู่กัน โดยการพัฒนาทางด้านอุปทานควรมีการดำเนินการให้ผู้ประกอบการ SMEs สามารถเข้าถึงทรัพยากรที่จำเป็นในการเติบโตได้สะดวกขึ้นในระดับ

ต้นทุนที่ไม่เป็นภาระของการเติบโตและการแก้ไขโครงสร้างของระบบเศรษฐกิจให้ผู้ประกอบการ SMEs สามารถเข้าถึงทรัพยากรในระดับที่เท่าเทียมกันมากขึ้น โดยการดำเนินนโยบายควบคู่กันกับนโยบายด้านการส่งเสริมอุปสงค์ทั้งเชิงปริมาณของอุปสงค์ให้ขยายตัวเพิ่มขึ้นและพัฒนาคุณภาพของอุปสงค์ให้มีความต้องการสินค้าบริการและพาณิชย์การ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับกลุ่มที่มีนวัตกรรมอันสามารถสร้างมูลค่าเพิ่มให้สูงขึ้นผ่านนโยบายด้านการส่งเสริมอุปสงค์โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การพัฒนาให้เกิดตลาดใหม่ที่มีศักยภาพ (lead market) เพื่อรองรับสินค้า บริการ และการค้าใหม่ๆ ที่มีมูลค่าเพิ่มสูง ซึ่งโดยปกติตลาดใหม่มักมีลักษณะกระจายตัว (fragmented) และผู้ซื้อไม่สามารถร่วมมือกันในการจัดซื้อ หรือสร้างมาตรฐานในการจัดซื้อได้เนื่องจากขาดความรู้ที่เพียงพอต่อเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมที่เกี่ยวข้อง จึงมีความจำเป็นที่ภาครัฐต้องเข้ามาแทรกแซงเพื่อสร้างให้เกิดตลาดที่มีประสิทธิภาพรองรับสินค้า บริการ และการค้าเชิงนวัตกรรม หรือที่มีการใช้เทคโนโลยีใหม่ๆ โดยการสร้างให้เกิดมาตรฐาน หรือใช้กลไกการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐเพื่อกระตุ้นอุปสงค์รวมถึงจัดระเบียบโครงสร้างของตลาดให้เหมาะสมอันเป็นการยกระดับความสามารถในการแข่งขันของภาค SMEs ให้สูงขึ้นต่อไป

6. ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

- 1) ภาครัฐควร กำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาส่งเสริม และพัฒนาผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม สู่การเป็นเศรษฐกิจสีเขียว
- 2) ภาครัฐควรสร้าง โอกาสและพัฒนา สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการลงทุนและการประกอบกิจการ
- 3) ภาครัฐควร ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของผู้ประกอบการ วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม วิสาหกิจชุมชน ให้มีความเข้มแข็ง และสามารถแข่งขันได้ในตลาดโลก
- 4) ภาครัฐควรกำกับดูแลการประกอบธุรกิจวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ให้มีการพัฒนาอย่างสมดุล และยั่งยืน เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และมีความรับผิดชอบต่อผู้บริโภค ชุมชน และสังคม
- 5) ภาครัฐและภาคเอกชนควรบูรณาการและติดตามการดำเนินงานตามนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาธุรกิจวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม เพื่อผลักดันให้เกิดประสิทธิผล

ข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาไปใช้

จากผลการวิจัยครั้งนี้ ข้อค้นพบที่น่าจะเป็นประโยชน์สำหรับผู้บริหารในองค์กรหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการบริหาร จัดการด้านเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

- 1) องค์กร หน่วยงานภาครัฐ ควรส่งเสริมให้ ผู้บริหารในภาครัฐ และบุคลากร เจ้าหน้าที่ ได้มีการศึกษา การพัฒนา การฝึกอบรม เพื่อเสริมสร้างทักษะ ที่เกี่ยวข้องเพื่อการพัฒนาความร่วมมือเชิงปฏิบัติการระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนในการส่งเสริมและพัฒนาผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) สู่การเป็นเศรษฐกิจสีเขียว (green economy)
- 2) ผู้บริหารในองค์กร หน่วยงานภาครัฐ ควรนำผลการศึกษาวินิจฉัยที่ไปในครั้งนี้ ไปปรับเปลี่ยนวิธีคิด โดยนำปัจจัยที่ได้ ไปพัฒนาสร้างเป็นมาตรการ นโยบาย แผนงาน หรือโครงการเพื่อพัฒนาต่อยอด ต่อไป

3) ภาคเอกชนหรือนักลงทุน ควรนำผลการศึกษาวิจัยที่ไปในครั้งนี้ ไปปรับเปลี่ยนวิธีคิด โดยนำปัจจัยที่ได้ไปพัฒนาสร้างเป็น มาตรการ นโยบาย แผนงาน หรือ โครงการเพื่อพัฒนาต่อยอด ต่อไป

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1) การศึกษางานวิจัยเชิงปริมาณ ถึงทัศนคติ ความพึงพอใจ ของผู้ประกอบการ วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ถึงระดับความร่วมมือเชิงนโยบาย และเชิงปฏิบัติการขององค์กร หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องว่าเป็นเช่นใด

2) ควรนำปัจจัยที่ได้จากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ไปพัฒนาต่อยอดว่า ผลการศึกษาที่ได้สามารถนำไปบูรณาการใช้กับ ความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนในนโยบายอื่นๆ ได้หรือไม่

7. เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2555). *นโยบายและแผนวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและนวัตกรรมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2555-2564)*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการนโยบายวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและนวัตกรรมแห่งชาติ
- สุรวัดดี เสถียรไทย. (2555). “การพัฒนาที่ยั่งยืนแนวพุทธกับเศรษฐกิจสีเขียว.” *ฉบับกระแส Rio+20 ผู้ สังคมไทย*. กรุงเทพฯ: สถาบันธรรมรัฐเพื่อการพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม.
- อดิษฐ์ อิศรางกูร ณ อยุธยา. (2555). *เศรษฐกิจพอเพียงกับเศรษฐกิจสีเขียว.* *ฉบับกระแส Rio+20 ผู้ สังคมไทย*. กรุงเทพฯ: สถาบันธรรมรัฐเพื่อการพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม.
- Cheng Siwei. (2011). *Economic Reforms and Development in China.*, Division of Social Science, HKUST, Hong Kong.
- Kaplan and Norton. (2005). Putting the balanced scorecard work, *Harvard Business Review*.
- Retrieved November 12, 2016. from www.goodpracticemodel.com.